

Kommunal- og regionaldepartementet
P.b. 8112 Dep
0032 Oslo

Høring: NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring. Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken

Statens seniorråd viser til invitasjon om å avgi høringsuttalelse til utredningen. Viktig dokumentasjon og kommisjonens drøftinger av utfordringene for å styrke lokaldemokratiet ligger til grunn for rådets ønske om å legge vekt på to av de sentrale temaene i utredningen.

Rekruttering og representativitet i politikken med fokus på eldre

Eldre over 60 år er svært interessert i politikk, spesielt lokalpolitikk. De er medlemmer i politiske partier og tar opp saker med partiene lokalt. De følger med på nyheter og politiske programmer og har høyere valgdeltakelse enn yngre. Likevel er de i liten grad representert i folkevalgte organer.

Partienes manglende nominasjon av eldre over 60 år samsvarer ikke med gruppens politiske engasjement og størrelse. Seniorene i aldersgruppen 50 – 59 år er aktive deltakere i samfunnslivet og har sterk innflytelse i politikk, organisasjons- og næringsliv. Etter 60 år synker deltakelsen i politikken kraftig, og aldersgruppen fra 65 år er nesten helt ute av folkevalgte organer.

Underrepresentasjonen av eldre representerer en utfordring for folkestyret og demokratiet. Hver fjerde velger i landet er over 60 år. Likevel nomineres svært få eldre på partienes valglistene. Dagens underskudd av eldre betyr at vi fortsatt lever i et ufullstendig demokrati. Det må en holdningsendring til for å innse hvilke verdifulle erfaringer, kunnskaper og interesser seniorbefolkningen innehar. Dette er egenskaper og ressurser som i mye større grad må benyttes i bl.a. politiske organer. For å sikre det representative demokratiet, må det iverksettes konkrete tiltak.

Det er de politiske partiene som i all hovedsak rekrutterer til folkevalgte organer og det finnes ingen regler for hvordan partiene skal nominere kandidater til valg. Flere partier har på egen hånd innført regler om kjønnsrepresentasjon, for eksempel på valglistene. Partiene må oppfordres til å ta ansvar for at eldre nomineres på valglistene.

Statens seniorråd anbefaler at

- *De politiske partiene oppfordres til å innføre forholdsmessig aldersrepresentasjon på sine valglistene.*

Ulike former for deltakelse – Lovpålagte råd Eldrerådernes posisjon

Både eldrerådene og representasjonsordningen for funksjonshemmede er lovfestede organer. Disse rådene er viktige organer for deltakelse og påvirkning for å bevisstgjøre lokalsamfunnet om de oppgavene som må gjennomføres.

Eldrerådsloven har gitt eldre en autoritet som kunnskapsformidlere og rådgivere. Eldrerådet er en plattform der rådsmedlemmene kan fremme Eldres syn og øve påvirkning på utviklingen. Eldrerådene kan uttale seg om alle områder som gjelder eldre i kommunen. Politikerne og administrasjonen trenger disse rådene, også som støtte- og referansegrupper. En stor andel av sakene det gis råd i, er utvikling av tiltak og tjenester til alle innbyggerne som trenger en form for bistand.

Rådet mener at oppretting og ikke minst lovfesting av lokale eldreråd er en stor demokratisk reform i eldrepolitikken i nyere tid. Arbeidsforskningsinstituttets kartlegging av lokale eldreråd i år 2000 bekrefter eldrerådernes viktige rolle for den eldrepolitikken som føres på lokalt nivå, fjr. AFIs Rapport 2/2001 "Å ivareta underrepresenterte hensyn" av Tone Alm Andreassen.

Statens seniorråd har anbefalt og er fornøyd med at det er vedtatt en lovpålagt representasjonsordning også for funksjonshemmede. Lovbestemmelsene gir eldre og funksjonshemmede like muligheter over hele landet til å medvirke.

Erfaringene med frivillige råd tilsier at mange lot være å etablere råd, selv om ulike regjeringer og ministere oppfordret til å oppnevne både eldreråd og råd for funksjonshemmede. Arbeids- og påvirkningsmulighetene ble dessuten svært forskjellige i de frivillig oppnevnte rådene til tross for at sentrale myndigheter anbefalte bruk av sentralt utarbeidede retningslinjer for slik rådsvirksomhet. Et samstemmig påtrykk fra de om lag 350 frivillige eldrerådene som var opprettet før lovbestemmelsene ble innført i 1992, var et krav om enhetlige regler som alle, både råd og kommuner måtte forholde seg til i rådsarbeidet. Høringsrundene i forarbeidene til loven viste at også kommunene ønsket en lovbestemmelse om eldreråd.

Etter snart ti år med lovpålagte eldreråd er det nødvendig å påpeke at rådene må få de aktuelle sakene til behandling i rett tid. Erfaringene viser at rådene får sakene til uttalelse alt for sent og at rådernes uttalelser ikke synliggjøres godt nok i forbindelse med den politiske behandlingen. Statens seniorråd anbefaler derfor at eldrerådernes uttalelser presenteres fra kommunestyrets/fylkestingets talerstol av et rådsmedlem.

Statens seniorråd erfarer at eldrerådene har en svært viktig funksjon i lokalsamfunnet og vil sterkt imøtegå lokaldemokratikommisjonens forslag om å oppheve ordningen med lovpålagte eldreråd og representasjonsordning for funksjonshemmede.

Statens seniorråds anbefaling:

- *Så lenge eldre er underrepresentert i kommunestyre og fylkesting og funksjonshemmede har behov for egen representasjonsordning, er det helt nødvendig å ha rådene som egne lovpålagte organer.*

Med vennlig hilsen

Ivar Leveraas
rådsleder

Lena Hagberg
seniorrådgiver